

Hemsidor

- www.fn.se – Svenska FN-förbundet med mycket fakta om FN.
- www.unicef.se – UNICEF:s hemsida – informerar om barns situation och bildar - opinion i barnfrågor.
- <http://lankskafferiet.skolutveckling.se> - Myndigheten för Skolutvecklings länkskafferier.
- <http://www.rb.se/sv/Barnkonventionen> - Rädda Barnens sida om barnkonventionen.
- www.kiddanet.com - portal för barn med inriktning på barnkonventionen och barns rättigheter (engelska)
- www.un.dk/swedish/se_fn_pagt/se_pagt_frame.htm - Förenta Nationernas stadgar.
- www.un.org – FN:s engelska hemsida.
- http://medlem.spray.se/superswede/F22/dag_hammarskjold.htm - Dag Hammarskjöldbiblioteket i Uppsala.
- www.dh100.se/ - Regeringens speciella webbplats om 100 års minnet av Dag Hammarskjölds födelse.

Om Kunskapsmedia

Kunskapsmedia AB är ett mediaföretag som producerar och distribuerar utbildningsprogram på video/dvd/TV till bland annat AV/Mediacentraler, företag, förvaltningar och organisationer. Genom pedagogiska program kan man påverka attityder samt engagera och stimulera inlärning av ny kunskap.

Har du tips på filmer vi borde köpa in eller producera?
Kontakta oss på info@kunskapsmedia.se

*© Rättigheterna till studiematerialet ägs av Kunskapsmedia AB.
Du har rätt att använda dig av studiematerialet i samband med visning av programmet.*

Kunskapsmedia AB
Fredhällsgatan 3, 112 54 Stockholm
Tel: 08-545 634 60, E-post: info@kunskapsmedia.se
www.kunskapsmedia.se

Barnen och FN

Förenta Nationerna – FN – har sedan sin tillkomst hjälpt miljoner barn och vuxna att få ett fredligare och bättre liv. Filmen visar på ett engagerande och informativt sätt varför FN kom till, dess syfte och arbete.

Vi får bland annat se hur FN:s arbete utifrån FN:s barnkonvention alltmer fokuseras på mänskliga rättigheter genom en svensk skolklass som arbetar med FN i undervisningen. I filmen får vi också träffa f.d. ungdomsambassadören för Unicef, Maja Frankel och göra ett besök hos en svensk FN-soldat. Slutligen avslutas filmen med en framtidsvision – vår värld blir vad vi själva gör den till!

Fakta

Speltid:	14 minuter
Skolår:	3-7
Ämne:	Samhällskunskap/FN
Produktion:	Story AB i samarbete med Kunskapsmedia AB, 2004
Distribution:	© Kunskapsmedia 2004
Leverans info:	Svenskt tal

Syfte/inlärningsmål

- Att beskriva varför och hur FN kom till.
- Att skildra hur FN arbetar för fred.
- Att vara ett underlag för diskussion om FN:s roll.
- Att genom en svensk skolklass visa hur man kan arbeta med FN i undervisningen.

Mål att uppnå efter genomgången grundskola

- Att respektera andra människors egenvärde.
- Att ta avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverka till att bistå andra människor.
- Att känna till grunderna för samhällets lagar och normer och veta om sina rättigheter och skyldigheter i skolan och i samhället.
- Att kunna identifiera och reflektera kring några olika händelser eller skeenden med betydelse för vår egen tid.

FN:s historia

FN bildades 1945 efter andra världskriget. Då hade FN 51 medlemsländer. I dag har antalet medlemmar ökat till 191. Inget land har någonsin gått ur FN. Indonesien utträdde tillfälligt 1965 efter en tvist med grannlandet Malaysia men återinträdde året därpå. Även frågorna FN har på sin dagordning har sedan starten växt betydligt i omfång.

Enligt stadgan ska FN arbeta för fred och säkerhet, mänskliga rättigheter och social utveckling.

På sensommaren 1941 möttes USA:s president Franklin D. Roosevelt och Storbritanniens premiärminister Winston Churchill på ett hemligt möte ombord på en båt långt ute på Atlanten. De diskuterade kriget, men också hur freden skulle kunna tryggas när kriget vunnits. Efter långa samtal enades de om en text, Atlantdeklarationen.

Atlantdeklarationen presenterades på ett möte i Washington i USA året därpå. Samtliga länder som deltog i mötet stred mot det nazistiska Tyskland, fascistiska Italien och Japan i det pågående kriget. Mötet ställde sig bakom Atlantdeklarationen.

Diskussionsfrågor

- Varför kom FN till?
- Beskriv hur FN startades och ta reda på några viktiga årtal i FN:s historia.
- Vilka länder är med i FN?
- Beskriv FN:s olika organ och vad de har för uppgifter?
- Vilka är de officiella språken i FN? Vad händer om man inte talar de språken?
- Vad kallas den som är chef för FN och hur ofta väljs den personen?
- Varför tror du att man blir FN-soldat och vad gör en FN-soldat?
- Vad har UNICEF för uppgifter?
- Varför tror du att Barnkonventionen har skapats?
- Vilka är barns rättigheter enligt Barnkonventionen?
- Ta reda på varför USA och Somalia inte har skrivit under barnkonventionen.
- Gör utställning om FN och/eller Barnkonventionen – leta fakta och dokumentera, t.ex. med flaggor, fotografier, filmer mm.
- Gör en sketch som den i filmen för att skildra någon av de 54 artiklar som Barnkonventionen bygger på.
- Ta reda på mer om vem Dag Hammarskjöld var och vad han gjorde för FN.
- Hur dog Dag Hammarskjöld?
- Varför är FN viktigt och hur tror du FN kommer att se ut i framtiden?

Vill du veta mer

- Svenska FN-förbundet, Box 15115, 104 65 Stockholm, Tel: 08-462 25 40 (vxl)
- UNICEF Sverige, Box 8161, 104 20 Stockholm, 08-692 25 00 (vxl)

Litteratur

"Vår förbannade rätt - en bok om ungas rättigheter", Maja Frankel, Atlas bokförlag, ISBN: 9173891347.

Barnkonventionen bygger på principen om icke-diskriminering, dvs. att alla barn har samma rättigheter oavsett land, kön, hudfärg, religion och att barnens bästa alltid skall sättas i främsta rummet.

Därför arbetar UNICEF för *alla* barn, inte för enskilda och utvalda fadderbarn. UNICEF värnar om att de barn som är mest utsatta får hjälp först.

Det är UNICEF:s uppgift att se till att barnkonventionen efterlevs.

Det är UNICEF:s uppgift att se till att barns rättigheter verkligen respekteras runt om i världen. Alla länder som ratificerat FN:s barnkonvention har därmed också åtagit sig att var femte år rapportera till FN hur man lyckas i efterlevnaden av konventionen.

Källa: UNICEF Sverige

Kort om Dag Hammarskjöld

Dag Hammarskjöld (1905-1961) var generalsekreterare i Förenta Nationerna 1953-1961. Han var utbildad nationalekonom och hade verkat som ämbetsman. Åren 1936-45 var han statssekreterare i finansdepartementet, 1946-49 envoyé och finanssakunnig i UD, 1949-51 kabinettssekreterare, 1951-53 konsultativt statsråd. 1954 blev han ledamot av Svenska akademien.

Som generalsekreterare i FN kom han att aktivt ta del av försöken att lösa ett flertal konflikter, till exempel Suezkrisen (1956) och Kongokrisen (1960). Han kom i samband med Kongokrisen i konflikt med Sovjetunionen. Hammarskjöld omkom 1961 vid Ndola i nuvarande Zambia, där hans plan av hittills outredd anledning störtade. Dag Hammarskjöld tilldelades postumt Nobels fredspris 1961.

Kort om Maja Frankel

Maja Frankel är född 1983 och uppvuxen i Karlskrona. Maja var år 2001 regeringens ungdomsdelegat på FN:s barntoppmöte. Efter gymnasiet började hon arbeta som ungdomsambassadör på Unicef. Frankel gav ut boken "Vår förbannade rätt - en bok om ungas rättigheter" våren 2004.

Den fick namnet De Förenade Nationernas deklaration.

Under de kommande åren träffades stormakterna USA, Storbritannien, Sovjetunionen och Kina vid flera tillfällen för att diskutera hur den nya internationella fredsorganisationen skulle se ut. Frankrike var tills vidare uteslutet ur "de storas klubb". På en konferens i Dumbarton Oaks i USA 1944 skrev de fyra stormakterna ett förslag till stadga för De Förenade Nationernas Förbund.

Säkerhetsrådet utformas

I februari 1945 träffades Churchill, Roosevelt och Sovjetunionens ledare Josef Stalin i Jalta på Krim-halvön i Svarta havet. De enades om hur De Förenade Nationernas säkerhetsråd skulle utformas. Vid en stor konferens i San Francisco i USA på våren 1945 antogs De Förenade Nationernas, FN:s, stadga. Den utarbetades under två månader av 850 delegater från 50 länder. Freden var nära.

Den 6 augusti 1945, klockan 07:55 utplånades staden Hiroshima i Japan. Ett amerikanskt flygplan hade sprängt den första atombomben. Tre dagar senare släpptes den andra atombomben över Nagasaki. 200.000 människor brändes till döds. Under sex år hade andra världskriget rasat. Stora delar av Europa låg i ruiner. Omkring 60 miljoner människor hade fått sätta livet till. Svält och sjukdomar härjade. Föräldralösa barn drev omkring. Människor var på flykt.

Den 24 oktober 1945 trädde FN:s stadga i kraft och 51 länder blev medlemmar i Förenta Nationerna och lovade därmed följa FN:s stadgar.

Ledarna i länderna som slutit sig samman för att få slut på kriget var övertygade om behovet av en kraft som skulle kunna hindra framtida krig och skapa en varaktig fred. De förstod att en sådan kraft endast kunde skapas om världens länder samarbetade i en global organisation. Förenta Nationerna skulle bli denna organisation.

FN:s syfte

Ur inledningen till FN-stadgan:

Vi, de förenade nationernas folk, beslutna:

- att rädda kommande släktled undan krigets gissel, som två gånger under vår livstid tillfogat mänskligheten outhärliga lidanden,
- att ånyo betyga vår tro på de grundläggande mänskliga rättigheterna, på den enskilda människans värdighet och värde, på lika rättigheter för män och kvinnor samt för stora och små nationer
- att skapa de villkor, som äro nödvändiga för upprätthållande av rättvisa och aktning för förpliktelser, härrörande ur fördrag och andra källor till den internationella rätten,
- att främja sociala framsteg och bättre levnadsvillkor under större frihet.

FN:s organisation

Generalförsamlingen

Generalförsamlingen är Förenta Nationernas centrala organ där varje nation kan framföra sin uppfattning och bli hörd av de andra nationerna i vilken fråga det än må vara. Varje land har en röst, rika som fattiga, stora som små. Särskilt viktiga frågor avgörs med två tredjedelars majoritet av de röstande.

FN har 191 medlemsländer, vilket innebär att det talas många olika språk när representanter för dessa länder samlas i generalförsamlingens stora rum. I generalförsamlingen används sex officiella språk: arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska. När någon talar måste hon eller han använda ett av dessa språk. Talet tolkas direkt till de övriga fem språken.

Generalförsamlingens dagordning består av cirka 180 frågor. En del frågor handlar om själva FN: länder ska väljas in som nya medlemmar, fem medlemsländer ska väljas till säkerhetsrådet, domare ska utses till Internationella domstolen, vart femte år väljer generalförsamlingen generalsekreterare. Församlingen beslutar om FN:s budget och godkänner rapporter från olika FN-organ.

Säkerhetsrådet

Säkerhetsrådet är FN:s mäktigaste organ. Befogenheterna är stora enligt FN:s stadga. Rådet ska upprätthålla fred och säkerhet i världen. Säkerhetsrådet består av ombud för 15 medlemsländer. Frankrike, Kina, Ryssland, Storbritannien och USA är ständiga medlemmar

Sekretariatet

För att de andra huvudorganen ska fungera behövs det en administration som förbereder och ordnar alla mötena, tar fram bakgrundsmaterial om de frågor som ska diskuteras och genomför besluten som fattas. Sekretariatet har den uppgiften. FN:s högkvarter ligger i New York. Andra stora FN-kontor finns i bl.a. Genève, Nairobi och Wien. På ett 70-tal platser runt om i världen har FN informationskontor. Alla som är anställda av FN ingår i sekretariatet oavsett var de arbetar. Generalsekreteraren är sekretariatets ledare och samtidigt FN:s politiska chef. Generalsekreteraren kan också engageras som medlare i konflikter mellan stater. Generalsekreteraren väljs för en tid av fem år. Samma person kan återväljas för en ny period.

Internationella domstolen

Internationella domstolen, ICJ, finns i Haag. I domstolen arbetar 15 domare från olika delar av världen. Generalförsamlingen och säkerhetsrådet utser domarna. Domstolen behandlar mål mellan länder, inte mellan enskilda människor. Domstolen har inte kunnat spela någon större roll för bevarandet av freden eftersom så få länder har erkänt dess jurisdiktion.

Ekonomiska och sociala rådet

ECOSOC består av 54 medlemsländer som ska samordna det ekonomiska, sociala och humanitära arbete som utförs av FN och fackorganen. ECOSOC har haft svårt att göra det eftersom fackorganen är självständiga och hävdar sitt oberoende. ECOSOC har hittills framför allt varit ett forum för diskussioner och ett mellanled mellan underorgan som bereder ärenden och generalförsamlingen som tar beslut.

Förvaltarskapsrådet

Efter första och andra världskriget berövades förlorarna sina kolonier. Kolonierna hamnade först under Nationernas Förbunds, NF:s, förmyndarskap och 1945 under FN:s. Förvaltarskapsrådet skulle övervaka att länderna som fått mandat att förvalta elva förvaltarskapsområden förberedde dessa för självständighet. Samtliga förvaltarskapsområden är i dag självständiga länder eller ingår i ett självständigt land. Därmed hade förvaltarskapsrådet fullgjort sitt uppdrag.

Källa: Svenska FN-förbundet

Barnkonventionen - Lagen som skyddar alla barn på jorden

Barnens rättigheter

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den också kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. För första gången formulerades barns egna mänskliga rättigheter i ett internationellt bindande dokument. Alla länder i världen med undantag av USA och Somalia har ställt sig bakom barnkonventionen. Det är UNICEF:s uppgift att se till att konventionen efterlevs.

Barnkonventionen tillerkänner barn grundläggande medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Den bygger på fyra viktiga principer:

- att alla barn har rätt till likvärdiga villkor
- att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut
- att alla barn har rätt till liv och utveckling
- att alla barn har rätt att säga sin mening och få den respekterad

Barnkonventionens 54 artiklar säger att alla barn har samma rätt att få sina behov tillgodosedda var de än befinner sig på jorden. Så snart man gör något som på något sätt berör barn, ska man tänka efter vad som är bäst för det enskilda barnet.